

02 april 2011

METRIUM MAGAZINE

Actueel

Passend Onderwijs
Van ambitie naar
bezuiniging

Directeuren adviseren:
Nieuwe samenwerkings-
verbanden beleidsarm

Terzake

Formatieplanning
anno 2011

Aangenaam

METRIUM
ONDERWIJSDIENSTVERLENING

01

Inleiding

Financiële kengetallen, Passend Onderwijs en de verwachte gevolgen voor uw organisatie, personele bezetting en financiën, verandering van salaris-pakket, digitalisering ... Zomaar een greep uit alles wat u en ons bezighoudt. Allemaal zaken die goed onderwijs moeten faciliteren. Voor u een hele kunst om uw tijd, geld en aandacht goed in te zetten.

Beschikbare financiële middelen zorgen regelmatig voor een lastig parket. Bij schaarste is het geld noodgedwongen maar al te vaak leidend in beslissingen, terwijl het om goed onderwijs moet gaan. Een lastig dilemma. Een onderdeel van uw bedrijfsvoering is voor een redelijke prijs, kwalitatief goede dienstverlening van METRIUM ontvangen. Passend bij de keuzes die u maakt om bepaalde zaken zelf te doen en andere werkzaamheden uit te besteden.

Recent spraken een bestuurder van de PO-raad en de directeur PO bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zich opnieuw uit over het feit dat de financiële kennis van zaken bij de besturen in het primair onderwijs beter moet. De gedachte dat teveel aan administratiekantoren wordt uitbesteed lag hierin verpakt. Maar wordt uw financieel inzicht beter door meer zelf te doen? Wij zien vele verschillen, van grote besturen tot éénpitters, van veel zelf doen tot zoveel mogelijk uitbesteden. Natuurlijk worden keuzes in eerste instantie bepaald door uw schaalgrootte.

Ervaren wij de verschillen in financieel inzicht, die we in alle verschijningsvormen bij u tegenkomen als recht evenredig met meer of minder zelf doen? Nee, is daarop ons antwoord. Het verschil wordt vooral bepaald door de competenties van de directie, zijn/haar of hun talent voor ondernemerschap. In ondernemerschap ligt de afweging besloten of een uitgebreide staf kwalitatief goed genoeg kan zijn en blijven. Maar bovenal de mate van risico, die dat voor lange tijd met zich meebrengt. Dit en de kosten bepalen in belangrijke mate welk deel van de dienstverlening aan ons is uitbesteed.

Laat duidelijk zijn dat alle varianten ons dierbaar zijn. Wij helpen iedere organisatie graag op de wijze die nu het beste past en die vooruit helpt. Dat is de toegevoegde waarde die wij aan het onderwijs leveren!

Pieter Zondervan
Algemeen directeur METRIUM

Inhoud

	01	Inleiding	2
Passend Onderwijs	02	Actueel Van ambitie naar bezuiniging	4
	03	Directeuren adviseren: Nieuwe samenwerkings- verbanden beleidsarm	6
	04	Hou het hoofd koel	8
		Column Passend Onderwijs: een idealistische bezuiniging	9
	05	Terzake Digitalisering van de facturenstroom	10
	06	Reflecties Beoogde kwaliteit en realiteit in dienstverlening	12
	07	Met minder geld creatief onderwijs	14
	08	In bedrijf Cursus voor Toezichthouders	15
	09	Terzake Formatieplanning anno 2011	16
	10	Kengetallen: cijferbrij of waardevolle instrumenten?	18
	11	Update Magma in werking	19

02 april 2011

**METRIUM
MAGAZINE**

Colofon

METRIUM Magazine
April 2011

Redactie

Bettie Blumers
Alie Meindertma
Wim Sipma
Rikste Wubs
Freddy Zwart

Eindredactie

Bettie Blumers
Alie Meindertma

Vormgeving en opmaak

Okkinga Communicatie

Fotografie

Kristel Fotografeert
www.kristelfotografeert.nl

Redactieadres

METRIUM Onderwijsdienstverlening
Alie Meindertma
Postbus 586
8901 BJ Leeuwarden
T (058) 267 72 08
E a.meindertma@metrium.nl

Aangenaam

METRIUM
ONDERWIJSDIENSTVERLENING

Actueel

Van ambitie naar bezuiniging

Gert van Tol heeft ruim tien jaar ervaring met het inhoudelijk en operationeel begeleiden van schoolbesturen op het gebied van Passend Onderwijs. Hij was voorzitter van samenwerkingsverband 'De Brug' te Zwolle, is adviseur van de samenwerkingsverbanden te Rijssen, Wierden en Dronten en daarnaast ook nog coördinator in Ommen. Met ingang van 1 maart is hij werkzaam bij Cadenza Onderwijsconsult.

We praten met hem over de invoering van het Passend Onderwijs. Met passie vertelt Gert hoe hij tegen de huidige ontwikkelingen aankijkt. "In de Verklaring van Salamanca zijn de grondbeginselen van het Passend Onderwijs vormgegeven. Ambitieuze doelstellingen die uitgaan van kansen voor leerlingen en bedoeld zijn om het onderwijs een volgende kwaliteitsimpuls te geven. In ons omringende landen zijn de ervaringen met het Passend Onderwijs zeer positief en eigenlijk lopen wij als Nederland al een beetje achterop bij de invoering."

Integrale benadering

"De huidige commotie rondom de financiën van het Passend Onderwijs komt het proces niet ten goede. We moeten er samen voor waken dat we de inhoud van de plannen niet uit het oog

verliezen. De protesten zijn begrijpelijk," aldus Gert, "en we moeten erop vertrouwen dat onze belangbehartigers er het maximale uit weten te halen, maar wij moeten verder. Wij moeten in actie komen om de inhoud vorm te geven. De invoering van Passend Onderwijs vraagt om een integrale benadering. Afstemming met de betrokken partners, waaronder de schoolbesturen, gemeenten, jeugdzorg, onderwijsbegeleiders, maar ook de dienstverlenende organisaties. Om te beginnen zou iedere school zijn profiel in kaart kunnen brengen. Aan welke leerlingen geven wij onderwijs en gaan wij onderwijs bieden? Daarna is het zaak om de professionaliteit van de leerkrachten te inventariseren. Tot slot dienen keuzes gemaakt te worden over de voorzieningen en de situering ervan. Moet alles overal voorradig zijn of gaat het om het bieden van een dekkend netwerk?"

Clustering kenniscentra

Gert maakt hierbij een vergelijking met de huisarts en specialist. "Onze huisarts is dichtbij en er is sprake van goed vertrouwen. Onze huisarts stelt een eerste diagnose en verwijst ons daarna door naar een specialist. De specialist helpt ons verder, waarbij onze huisarts voortdurend geïnformeerd wordt over de vorderingen. Bij het creëren van een dekkend netwerk 'Passend Onderwijs', kunnen we

Gert van Tol

gebruik maken van een vergelijkbare zorgstructuur. Door de specialistische zorg te clusteren in Dienstencentra blijft de specialistische kennis beschikbaar voor iedereen en daarnaast ook betaalbaar. Het decentraal opzetten van teveel kenniscentra zal waarschijnlijk te kostbaar worden."

Verlies van kennis

En daarmee komen we weer terug op een heikel punt: de financiën. Het feit dat de minister niet alle zaken benoemt, vindt Gert een kwalijke zaak. "De onduidelijkheid over de rugzakgeld en de vele RDDF-plaatsingen zijn hiervan twee

voorbeelden. Mochten de RDDF-plaatsingen geëffectueerd worden dan betekent dat een fors verlies aan kennis. Om het kennisniveau te borgen zal de minister waarschijnlijk weer nieuwe budgetten beschikbaar stellen. Hoezo inefficiënt omgaan met middelen?"

Motivatie en Enthousiasme

Om te zorgen voor succesvolle invoering van het Passend Onderwijs heeft de adviseur samen met zijn collega's een werkagenda opgesteld. Hieruit blijkt dat de invoeringsdatum zeer nabij is. Hij is ervan overtuigd dat door het elkaar motiveren en

enthousiasmeren we van Passend Onderwijs samen een succes kunnen maken. Essentieel hierbij is dat het kind centraal gesteld wordt. En voor een ieder die dan nog wel eens twijfelt, heeft Gert het passende recept: van een goede vriendin kreeg hij onderstaande slogan en daarmee eindigt ons boeiende gesprek.

*When you teach,
you touch a life forever!*

Lucretia van der Wal, Consultant
Freddy Zwart, Consultant en
Teamleider FA

"De huidige commotie rondom de financiën van het Passend Onderwijs komt het proces niet ten goede."

Aangenaam

METRIUM
ONDERWIJSDIENSTVERLENING

Actueel

Directeuren adviseren:
Nieuwe samenwerkingsverbanden
beleidsarm

"Ik zit mij net te bedenken dat Meme en ik bijna 20 jaar geleden ook zo samen hebben zitten praten over de invoering van Weer Samen Naar School". Aan het woord zijn Henk Mik, directeur van SBO 'De Baldakijn' in Stadskanaal en Meme Wever, algemeen directeur van de VCPO Zuid Groningen.

"Weer Samen Naar School heeft het onderwijs en de leerlingen dus kennelijk niet gebracht waar het voor bedoeld was," aldus Henk Mik. "Er zijn niet meer kinderen terug gegaan naar het reguliere onderwijs en niet minder kinderen doorverwezen naar het speciaal basisonderwijs. Trouwens, het is een rare gedachte om alle regio's, de nieuwe samenwerkingsverbanden, over één kam te scheren. Wanneer je naar de onlangs uitgebrachte Jeugdmonitor van de Provincie Groningen kijkt, zie je grote verschillen in doorverwijzingspercentages en ook in het gebruik dat gemaakt wordt van jeugd- en sociale voorzieningen. Zelfs in onze huidige samenwerkingsverbanden zijn er grote verschillen. De lokale bevolkingssituatie is absoluut een aspect dat je bij de inrichting van Passend Onderwijs moet meenemen."

"Toen noemden wij het nog 'herijking van de zorg'."

"Het is op z'n minst interessant om de oorzaken achter die verschillen nader te onderzoeken," zegt Meme. "Passend Onderwijs is begonnen vanuit idealisme. Toen noemden wij het nog 'herijking van de zorg'. De focus zou liggen op het belang van het kind en op het binnenboord houden van meer kinderen op de basisscholen. Het onderwijs was bereid daarin van binnen uit te investeren."

Wij stonden achter dat idee! Wij beseften dat de zaken beter aan de voorkant geregeld kunnen worden. Dit zou zonder meer een taakverzwaring inhouden voor het reguliere basisonderwijs, maar met de invulling van een aantal basale randvoorwaarden en toenemende kennis waren wij bereid naar de mogelijkheden en naar andere en nieuwe vormen van onderwijs te kijken."

"Binnen onze samenwerkingsverbanden keken wij al naar het realiseren van een één-zorg-route voor de leerlingen. Bovendien werken wij al een aantal jaren met een Steunpunt Basisonderwijs dat de leerkrachten van basisscholen met kennis en expertise ondersteunt. Wij helpen basisscholen in het omgaan met de steeds gedifferentieerdere leerlingenpopulatie en geven de leerkrachten tools om daar beter mee om te kunnen gaan," vertelt Henk. "De huidige discussie heeft niet veel meer van doen met de discussie over de herijking van zorg. De basisscholen worden voor een onuitvoerbare opdracht gesteld. Aan de ene kant is er sprake van bezuinigingen en ontoereikende middelen om de exploitatie van de scholen rond te krijgen, aan de andere kant legt de inspectie de lat voor de te realiseren opbrengsten steeds hoger en moeten er meer kinderen met speciale hulpvragen binnen de basisscholen ondergebracht worden. Vanuit

financieel oogpunt en de bevolkingskrimp moet ik steeds zorgvuldiger met mijn formatie omgaan. Ik moet de groeps grootte op scholen ophogen en daarbinnen straks ook kinderen met speciale behoeften opvangen. Ik denk dat de rek er bij de leerkrachten uit is.

"Ik denk zeker dat Passend Onderwijs kansen biedt", gaat Henk verder. "Maar dan moet je dat wel van onderaf aan opbouwen en op een schaal die te overzien is. Ik denk echt dat het onderwijs en de zorg meer op één lijn kunnen komen en dat de verwijzing van kinderen ook eenvoudiger kan. Wanneer je onderwijsmensen in beweging wilt krijgen, moet je dat doen via de lijn van de inhoud en blijven uitgaan van het belang van het kind."

Meme: "Op dit moment zijn er nog zoveel factoren onzeker dat het nauwelijks mogelijk is je als directeur een goed beeld te vormen van hoe dit proces verder gaat verlopen. Met

wie moet ik om tafel komen te zitten? Wie worden mijn gesprekspartners? Hoe gaat het met de toedeling en verdeling van de middelen? Op basis van welke uitgangspunten en criteria? Tot voor kort hadden wij zelf de regie

"Nu is niet duidelijk wie de regie krijgt of heeft."

in onze regio. Nu is niet duidelijk wie de regie krijgt of heeft en lijkt het vooral te gaan om het met "stoom en kokend water" per 1 augustus 2012 doorvoeren van Passend Onderwijs en de bezuinigingen."

"Iedereen die straks deelneemt aan een samenwerkingsverband heeft ook een eigen bedrijfsvoeringsbelang. Wij moeten allemaal meer doen met minder geld en onderling afspraken maken. Er zijn grenzen aan het beschikbare budget. Het kan niet anders dan dat die discussie gevoerd zal gaan worden vanuit de gedachte: 'wat heb ik minimaal nodig

om mijn zorgplicht in te kunnen vullen'. Dat leidt tot discussies die ons weg houden bij waar het werkelijk omgaat, namelijk de kinderen en de kwaliteit van onderwijs. Ik voorzie dat er kinderen buiten de boot gaan vallen en dat de rekening terecht komt bij de zwakste leerlingen," aldus Meme. "Ik vraag mij ook af hoe het juridisch zit met de zorgplicht van een bestuur, wanneer de grenzen van het budget bereikt zijn en een kind bijvoorbeeld niet meer geplaatst kan worden op een SBO voorziening. Wat mij betreft beginnen wij in de nieuwe Samenwerkingsverbanden beleidsarm en geven wij onszelf de tijd om de discussie toch via de inhoud te voeren."

"Wij denken echt dat de grenzen van het Primair Onderwijs en het Speciaal Basisonderwijs onder de huidige omstandigheden zijn bereikt," besluiten de beide directeuren.

Lucretia van der Wal, Consultant
Rikste Wubs, Adviseur PSA

Henk Mik en Meme Wever

"Vanuit financieel oogpunt en de bevolkingskrimp moet ik steeds zorgvuldiger met mijn formatie omgaan."

Aangenaam

METRIUM
ONDERWIJSDIENSTVERLENING

Actueel

Hou het hoofd koel

Dat is de boodschap van Gabriëlle Dijkman, directeur van het Dienstencentrum van het REC Noordoost-Nederland, als het om de invoering van Passend Onderwijs gaat. Wij spreken haar samen met Jenne Olijve, directeur van de Margaretha Hardenbergschool, een school voor speciaal onderwijs en speciaal voorgezet onderwijs in Veendam.

"Passend Onderwijs is eigenlijk niets nieuws voor ons", zegt Gabriëlle. "Vanaf de oprichting van het REC zijn wij al bezig met de ontwikkeling van inclusief onderwijs en de ontwikkeling van een expertisecentrum en hebben daarbij al een situatie waarin sprake is van één loket voor ouders. Opvallend vind ik overigens wel dat iedereen – door de manier van brengen van de minister – het heeft over bezuinigingen voor het speciaal onderwijs, terwijl deze maatregelen het gehele onderwijs aangaan.

Gabriëlle merkt op dat de manier waarop de minister met Passend Onderwijs omgaat angst en weerstand opwekt bij medewerkers. De snelheid waarmee de nieuwe samenwerkingsverbanden, waarvan de omvang overigens nog niet bekend is, gerealiseerd moeten worden levert vooral bestuurlijke drukte op. Dat leidt de aandacht af van waar het werkelijk om gaat, namelijk zoveel mogelijk kinderen een goede plek geven in het reguliere onderwijs, waarbij zij kunnen rekenen op voldoende zorg en expertise. "Wij kunnen ons goed voorstellen dat er zaken moeten veranderen in het onderwijs, maar doe dat vooral via de lijn van de inhoud en dus van wat er nodig is. Om de discussie over Passend Onderwijs goed en via de inhoud te voeren, is lef en moed nodig."

Jenne vult aan: "Passend Onderwijs raakt alle onderwijsinstellingen. Je zult een verschuiving zien van kinderen uit het speciaal onderwijs naar het reguliere onderwijs. Het zal dan vooral gaan om kinderen met gedragsproblematiek. Op zich is daar niets mis mee. Deze kinderen hebben wel een speciale aanpak nodig. Dat betekent dat de leerkrachten in het reguliere basisonderwijs goed toegerust moeten worden in het kunnen omgaan met deze kinderen. Dat gaat niet vanzelf. Je zou ook kunnen bedenken dat leerkrachten uit het speciaal onderwijs met een groep kinderen meegaan naar het reguliere onderwijs of meedoen aan co-teaching. De expertise wordt dan op een andere plaats ingezet, maar blijft wel bewaard."

"Op dit moment wordt Passend Onderwijs in mijn school vooral beleefd als een bezuinigingsoperatie. De eerste berekeningen laten een teruggang in mijn formatie zien van zo'n 2,5 fte", aldus Jenne. "Dat wil ik oplossen door de kaasschaaf over de hele organisatie te halen. In deze discussie én in discussies over RDDF-plaatsingen is het lastig de focus terug te leggen bij de inhoud van Passend Onderwijs."

"Voor de scholen in een samenwerkingsverband is het van belang dat zij hun zorgprofielen op orde krijgen. Hetzelfde geldt voor het werken met ontwikkelingsperspectieven voor leerlingen. Die vormen immers de basis voor het beantwoorden van de vraag of een school een kind straks wel of niet zelf aan kan. Bij het REC hebben wij al veel ervaring met het

ontwikkelen van deze profielen. Op dat terrein zouden wij de scholen ook nu al kunnen helpen. Daarnaast hebben wij een netwerk gevormd van inclusieve scholen. Scholen die een dergelijk inclusief profiel opgebouwd hebben kunnen de komende veranderingen ook aan."

"Wat ik slecht vind," gaat Gabriëlle verder, "is dat de rol van de ouders nu weer uit de plannen verdwenen is." Jenne beaamt dat en geeft bovendien aan dat bezuinigingen en nieuwe regelgeving op het terrein van de jeugdzorg, het persoonsgebondenbudget en de Sociale Werkvoorziening, samen met de bezuinigingen rond de invoering van het Passend Onderwijs, er voor zullen zorgen dat de meest kwetsbare leerlingen tussen wal en schip zullen vallen. In alle plannen is veel aandacht voor kinderen met gedragsproblematiek en relatief weinig aandacht voor de gedragsmatige aspecten van gehandicapte of langdurig zieke kinderen."

De beide directeuren hopen oprecht dat Passend Onderwijs via de lijn van de inhoud vorm gaat krijgen: sterker en meer divers basisonderwijs, goede speciale onderwijsvoorzieningen en een professioneel expertisecentrum binnen de omvang van de nieuwe samenwerkingsverbanden. "In onze beleving is het dan ook zaak de nieuwe Samenwerkingsverbanden zo te starten dat er voldoende tijd is voor een goede inhoudelijke discussie." Waar het op aan komt is om vanuit een visie het Passend onderwijs op een creatieve manier in te vullen met elkaar." Daarbij kan ook gedacht worden aan de investeringen van de minister, die naast de bezuinigingen staan.

Vera Troost, Adviseur en Teamleider FA
Lucretia van der Wal, Consultant

Column

Passend Onderwijs: een idealistische bezuiniging

Naar alle waarschijnlijkheid is per 1 augustus 2012 het nieuwe beleid Passend Onderwijs van kracht. De uitgangspunten van Passend Onderwijs zijn idealistisch, namelijk dat er voor elk kind goed onderwijs geboden moet worden ongeacht de extra zorgbehoefte. Bovendien zou Passend Onderwijs kunnen voorkomen dat kinderen tussen wal en schip vallen. In principe kan het gehele onderwijsveld en ouders van leerlingen zich hierin wel vinden. Gewoonweg een prachtig streven in het belang van leerlingen. En als iets in het belang van kinderen is dan waarderen ouders, onderwijzers en iedereen die er mee annex is dat.

Investeren in nieuw beleid kost meestal geld. Tijdens de presentatie van de eerste plannen voor Passend Onderwijs werd duidelijk dat deze investering in elk geval budgettair neutraal plaats zou moeten vinden binnen het huidige onderwijsstelsel. Uiteindelijk blijkt uit de laatste brief van minister Marja van Bijsterveldt dat er een stelselwijziging voor onderwijsondersteuning komt en dat er 300 miljoen bezuinigd gaat worden. Dit laatste nieuws baart mij, en vele onderwijzers en ouders met mij, zorgen. Waarom?

Leerlingen met een speciale hulpvraag kunnen op dit moment met extra ondersteuning in het reguliere geplaatst worden of naar een school voor speciaal onderwijs gaan. Als deze leerling bijvoorbeeld naar het basisonderwijs gaat krijgt de leraar extra ondersteuning vanuit het speciaal onderwijs en krijgt de basisschool extra middelen ter beschikking. Die ondersteuning vanuit het speciaal onderwijs aan het basisonderwijs zal, na invoering van Passend Onderwijs, verdwijnen omdat het uitgangspunt van de minister is dat leerlingen met een speciale hulpvraag prima in het reguliere onderwijs opgevangen kunnen worden. Of zo als ze letterlijk zegt: "De leraren in het reguliere onderwijs moeten beter toegerust worden om onderwijs goed af te kunnen stemmen op verschillen tussen leerlingen". Om te stimuleren dat leerlingen naar het reguliere onderwijs gaan worden onze scholen voor speciaal onderwijs financieel gekort met 10%. De leraar in het reguliere krijgt er dus een flinke onderwijstaak bij.

Ondanks mijn vertrouwen in deze leerkrachten doet onze Scholengemeenschap Speciaal Onderwijs Fryslân (SGSO Fryslân) er alles aan om prima onderwijs te blijven bieden op onze scholen (Piet Bakkerschool Sneek, De Wingerd Damwâld, Talryk Drachten en SO Drachten). Bovendien is Kenniscentrum SGSO Fryslân gestart om toch iets voor de leerling in het regulier onderwijs te kunnen blijven betekenen. PO en VO scholen kunnen terecht op www.sgso-fryslan.nl. Ondanks deze idealistische bezuinigingen.

Geert Diever
Algemeen Directeur SGSO Fryslân

Gabriëlle Dijkman en Jenne Olijve

"Om de discussie over Passend Onderwijs goed en via de inhoud te voeren, is lef en moed nodig."

Aangenaam

METRIUM
ONDERWIJSDIENSTVERLENING

Terzake Digitalisering van de facturenstroom

De wereld van digitaal aanleveren van facturen of het digitaal verwerken van de facturen staat niet stil. Op dit moment zijn er allerlei ontwikkelingen op dit gebied en natuurlijk gaat METRIUM hierin ook mee. Wij hebben ons uitgebreid laten voorlichten over digitaal verwerken en vervolgens besloten de facturen digitaal te gaan verwerken. Eigenlijk mogen we dit niet alleen digitaliseren van de facturenstroom noemen, maar ook de administratieve organisatie van de facturenstroom.

Wij kozen voor een applicatie die het beste past bij METRIUM: VCD Crediteuren. Voor haar financiële administratie gebruikt METRIUM al Exact van VCD. VCD Crediteuren zorgt voor een uitbreiding van de service in combinatie met Exact. De servers van VCD Crediteuren en Exact komen dan ook naast elkaar te staan en het mooie is dat deze direct met elkaar kunnen communiceren. VCD Crediteuren is door VCD ontwikkeld samen met het UMCG (Universitair Medisch Centrum Groningen). Wat het aantal facturen betreft, lijkt het UMCG wel wat op METRIUM.

METRIUM verwerkt jaarlijks zelfs nog wat meer facturen dan het UMCG. Voor METRIUM gaat het dan om ongeveer 150.000 facturen per jaar en dat zijn naar schatting 4 à 500.000 pagina's.

VCD Crediteuren bevat onder meer functionaliteit die ervoor zorgt dat onze processen effectiever en efficiënter verlopen. Dat betekent dat de applicatie voorstellen kan doen voor de codering van het rekeningnummer van het grootboek. Het systeem kan ook aangeleerd worden waar het moet gaan zoeken voor de juiste informatie. Verwacht wordt dat de automatische verwerking kan oplopen tot 90%. Controle op de verwerking zal er altijd blijven.

De verwachting is dat er steeds meer zal worden gewerkt met digitale facturen. Nog niet alle banken zijn hier klaar voor maar de ontwikkelingen gaan steeds sneller. VCD Crediteuren is al geschikt voor het verwerken van digitale facturen.

Het systeem kan ook
aangeleerd worden waar
het moet gaan zoeken voor
de juiste informatie.

Jan Hofstra

In grove lijnen start het proces met het plaatsen van een sticker op de factuur. Op basis van deze sticker kan de applicatie de werkgever en de kostenplaats onderscheiden. Met deze twee gegevens kunnen we vaststellen wie de budgethouder is. Na scannen en verwerken wordt de factuur aangeboden aan de budgethouder voor autorisatie van de factuur. De budgethouder ontvangt hierover een e-mailbericht. Via een webapplicatie kan de budgethouder de factuur fatteren. De factuur wordt aangeboden met de informatie van de factuur aangevuld met een voorstel rekeningnummer en kostenplaats. Na fatteren van de budgethouder, wordt per direct de boeking uitgevoerd in Exact en kan de betaling plaatsvinden. De autorisatie kan flexibel worden ingericht zodat één of meerdere personen de factuur kunnen goedkeuren.

De verwachting is dat vanaf mei gestart zal worden met de implementatie. Dit proces zal eerst intern worden opgepakt, waarna in de loop van het jaar de toepassing zal worden uitgerold naar de klant. Een aantal klanten zal gevraagd worden mee te denken in het proces.

Jan Hofstra
Vestigingsmanager Groningen

Aangenaam

METRIUM
ONDERWIJSDIENSTVERLENING

Reflecties

Beoogde kwaliteit en realiteit in dienstverlening

De Branche Organisatie van Administratiekantoren voor het Onderwijs (BRAVO) heeft accountantskantoor Ernst & Young gevraagd een kostprijsmodel te ontwikkelen om de vraag 'wanneer en welke werkzaamheden besteedt u uit' zo objectief mogelijk te kunnen beantwoorden.

Het is niet eenvoudig om als onderwijsorganisatie te beslissen wat u zelf gaat doen en welke werkzaamheden u uitbesteedt. Uw eigen schaalgrootte bepaalt hierin allereerst het nodige. Vervolgens is kwaliteit een belangrijke en tevens lastig definieerbare grootheid. Welke kwaliteit wilt u en kunt u binnen uw eigen organisatie halen en hoe kwetsbaar is die opzet? Daarbij speelt de vraag hoe tevreden u bent over uw huidige dienstverlener een significante rol. Wat u de komende jaren daarin verwacht is doorslaggevend. Tot slot zijn uw stijl, opvattingen en competenties als bestuurder en daarmee van elk bestuur verschillend.

Opvallend uit het onderzoek blijkt dat opstartkosten om meer zelf te gaan doen worden vergeten of onderschat. Het gaat hierbij om extra inzet personeel in die fase, externe ondersteuning inrichting applicatie en conversie administratie, werving en training personeel en aanschaf rapportagetools. Al met al een aanzienlijke kostenpost.

'Natuurlijk steekt METRIUM uit eigenbelang deze discussie op deze manier in, hoor ik u al denken. En natuurlijk is de BRAVO erop gericht om het belang van administratiekantoren voor het onderwijs te ondersteunen.' Dat mag zo zijn, echter ons werkelijk belang dienen we alleen indien we waarmaken dat we toegevoegde

waarde leveren. Een gevleugeld begrip dat aangeeft dat we voldoen aan wat u verwacht van de kwaliteit van onze dienstverlening. Maar hoe deze te definiëren?

Dat is het probleem van het begrip kwaliteit van dienstverlening. Een dienst is immers per definitie niet tastbaar gelijk een product. Het kan helpen de kwaliteit van dienstverlening nader te duiden in vijf dimensies. Dat zijn tastbaarheid, betrouwbaarheid, zekerheid, responsiviteit en last but not least empathie. Uw subjectieve perceptie staat hierin centraal. Kwaliteit van dienstverlening is daarmee het verschil van door u verwachte dienstverlening en de ervaren realiteit.

Wij toetsen de uitkomsten van het BRAVO onderzoek momenteel aan onze eigen inzichten en ervaring met betrekking tot kosten van salarisadministratie en/of financiële administratie. Want op deze basisdienstverlening heeft het onderzoek met name ingestoken. Dit om scherp aan de wind te blijven zeilen.

Kwaliteit is een belangrijke en tevens lastig definieerbare grootheid.

Om met steeds betere input goede gesprekken met u te voeren om uw bedrijfsvoering te optimaliseren, bestaat een belangrijke deel van ons werk uit uw planning en control cyclus samen met u organiseren, uitvoeren en mee bewaken. Om op die wijze een relevante bijdrage aan uw sturing van uw organisatie te leveren.

Per 1 augustus 2010 zijn de gelden Bestuur en Management weggevalen. Dit maakt het lastig voor u als bestuur hierop te anticiperen. Het is een moeilijk dilemma kwaliteit in dienstverlening te behouden versus

gelden te onttrekken aan middelen die voor het onderwijs bestemd zijn. U wilt de kwaliteit van onderwijs niet raken terwijl de eisen daaraan steeds hoger lijken te worden.

Onze belangrijkste bijdrage aan het onderwijsveld is dat afspraken tussen u en ons zo goed mogelijk worden gemaakt om de verwachtingen van elkaar te duiden. Zodat de beoogde kwaliteit realiteit wordt. Voor ons een niet aflatende uitdaging om vóór te gaan en waar te maken.

Pieter Zondervan

Pieter Zondervan

Aangenaam

METRIUM
ONDERWIJSDIENSTVERLENING

07

Reflecties

Met minder geld creatief onderwijs

Tijdens de in januari gehouden Nationale Onderwijs Tentoonstelling organiseerde METRIUM een prijsvraag voor haar standbezoekers. Op de vraag 'Wat is uw grootste uitdaging in 2011...?', kregen wij meer dan 100 reacties.

Astrid Hofman, werkzaam als leerkracht op een Rooms Katholieke basisschool in de Vinexwijk Vathorst in Amersfoort won de I-pad met de slogan 'Met minder geld creatief onderwijs bieden'. "Ik win nooit iets!", zei ze. Bij de overhandiging van de I-pad vertelt zij dat ze al vele jaren werkzaam is in het primair onderwijs. Hiervoor werkte zij als eigenaresse van diverse zaken, maar het onderwijs liet haar niet los. Op dit moment heeft ook haar school te maken met bezuinigingen.

Waarin merk je als leerkracht dat je met minder geld te maken krijgt?

"Binnen ons bestuur (schoolbestuur met 17 scholen) en voor onze school merk ik dat de groepen groter zijn geworden. Met rond de 30 kleuters in

de klas ondervind ik dagelijks meer werkdruk wat leidt tot introductie van combinatiegroepen om zo toch goed onderwijs te kunnen blijven bieden. Dit gaat ten koste van de persoonlijke begeleiding van de leerlingen en de aandacht neemt af. Ook is er een toename van de administratieve last in het onderwijs. Veel moet worden geregistreerd. Hardop stelt ze weleens de vraag: voor wie doe ik dat nu? En wat is het vervolg daarop? Natuurlijk is informatievoorziening prima, maar wel in juiste proporties."

Wat versta jij onder creatief onderwijs bieden?

"Ik ben een bewogen mens, ben geen dipper (denken in problemen) maar een dimmer (denken in mogelijkheden). Dat betekent dat je creatief invulling moet geven aan de lessen met de kinderen vanuit de gedachte: "waar liggen de kansen."

Hoe kom je tot deze uitspraak?

"Met 30 leerlingen klassikaal lesgeven lukt niet altijd. Daarom cluster ik de leerlingen. Dit betekent een veranderende rol van leerkracht naar coach. Daarbij laat ik de kinderen zelf naar oplossingen zoeken en bevorder ik zelfstandig werken. Daarnaast ga ik de dialoog aan met ouders. Ik doe een beroep op de (hún) netwerken en krijg daardoor met minder middelen wel mijn doel bereikt. Daarbij kan het ook gaan om praktische zaken zoals kosten leer-hulpmiddelen te verlagen. Netwerken, betrokkenheid én openheid; deze termen zijn cruciaal."

De minister bezuinigt op (passend) onderwijs. Waarop zou jij beslist niet willen bezuinigen en waarop wel?

"De klasgrootte heeft het plafond bereikt en mag zelfs wel verkleind worden. Ik zie vooral mogelijkheden tot bezuinigen in de inkoop van leer- en hulpmiddelen en materiële kosten. Daarnaast vind ik dat zelfs de leerkrachten een eigen vastgesteld budget moeten hebben zodat zij veel duidelijker sturing kunnen geven aan budgetten."

Waarin zouden adviesbureaus jullie sterker en/of beter kunnen maken?

Zij zijn in staat met out-of-the-box denken een bijdrage te leveren aan de ambitie van de school,

directie en leerkrachten. Zij kunnen streven naar een Programma van Eisen tot verbetering van onderwijskwaliteit en bedrijfsvoering. Medewerkers in het onderwijs moeten er voor waken niet bedrijfsblind te worden.

Wil je verder nog iets aan ons kwijt?

"Ik heb me verdiept in jullie website en zag dat METRIUM ook een aanbod voor directie en leerkrachten heeft ten aanzien van coaching, ondersteuning (G)MR cursussen én BHV, zelfs op locatie. Dank voor de prijs!"

Frank Weusthof
Vestigingsmanager Enschede

08

In bedrijf

Cursus voor Toezichthouders

Nieuw!

Dit najaar komt METRIUM met een nieuwe cursus die speciaal is gemaakt voor toezichthouders. In deze cursus gaan we in op de verschillende aspecten van het toezichthouden.

De volgende onderwerpen komen onder andere aan de orde:

- de positie van de toezichthouder ten opzichte van het bestuur
- de rolinvulling en de onafhankelijkheid van de toezichthouder

- spelregels voor goed toezichthouden
- de ontwikkeling van het toezichthoudend kader
- de code goed bestuur in het primair onderwijs.

De cursus heeft een praktisch gehalte en is geschikt voor alle interne toezichthouders in het primair onderwijs. De opzet is zodanig dat de deelnemers, die afkomstig zullen zijn van verschillende besturen, volop ruimte krijgen om ideeën op te doen en van

elkaar te leren. De cursus kan ook op locatie voor een groep verschillende besturen worden georganiseerd. Meer informatie ontvangt u uiterlijk aan het begin van het nieuwe schooljaar.

Heeft u specifieke ideeën of suggesties voor deze cursus?

Neem dan contact op met onze cursuscoördinator, Roelina Post, r.post@metrium.nl.

Astrid Hofman en Frank Weusthof

Aangenaam

METRIUM
ONDERWIJSDIENSTVERLENING

Terzake Formatieplanning anno 2011

Het voorjaar is voor velen de periode om nieuwe plannen te maken. De temperatuur stijgt, de natuur komt tot leven en er ontstaat een nieuwe energie. Voor veel schoolleiders, al dan niet bovenschools, is er echter een heel ander proces gaande: hoe houd ik m'n personeel aan het werk, hoe deel ik de groepen in?

Ingrepen

De voorbereiding op het volgend schooljaar wordt vooral bepaald door de (niet bekende) effecten van de invoering van Passend onderwijs en het niet langer toereikend zijn van de personele bekostiging in relatie tot de personele verplichtingen. Daarnaast daalt in een aantal regio's het aantal leerlingen nog sneller dan op basis van de krimpscenario's werd verwacht. Dit heeft tot gevolg dat in de meerjarenbegrotingen gaten gaan vallen. Grote gaten! En omdat de grootste financiële verplichting die een bestuur heeft, wordt gevormd door het personele deel leidt dit onvermijdelijk tot ingrepen in het personeelsbestand.

“Aan de andere kant groeit het besef dat efficiënter met de beschikbare middelen moet worden omgegaan.”

Ontslag of werkgelegenheid

METRIUM begeleidt hierin een groot aantal besturen. Het begint vaak bij de constatering dat er een financieel tekort dreigt en de vraag hoeveel functies in het RDDF (Risico Dragend Deel Formatie) kunnen worden geplaatst. Wanneer deze vraag aan ons wordt voorgelegd, blijkt het antwoord niet zo simpel. Wordt ontslagbeleid of werkgelegenheidsbeleid gehanteerd? Is er een meerjaren

bestuursformatieplan? Hoe actueel zijn de gehanteerde prognoses? Ook zijn veel directeuren verrast dat een RDDF-plaatsing niet automatisch leidt tot het overnemen van de uitkeringskosten door het participatiefonds. En dat bij de instroomtoets geen onderscheid wordt gemaakt tussen vaste en tijdelijke aanstellingen (niet zijnde vervanging).

Formatietoedeling

Een ander proces dat hierdoor op gang komt is het nadenken over wat de minimale formatie is waarmee een school kan draaien. Is er een norm vast te stellen voor toedeling naar behoefte? Bijvoorbeeld 24 leerlingen in de onderbouw en 28 in de bovenbouw? Of moeten ze groter? Of juist kleiner, gezien de leerlingproblematiek? Wat is het aantal uur IB per groep? Enzovoort. Deze manier van formatietoedeling wijkt fors af van een toedeling op basis van beschikbaarheid. Op deze wijze blijkt dat vaak minder formatie nodig is om het onderwijs vorm te geven. Aan de ene kant voelt het als kaalslag, aan de andere kant groeit het besef dat efficiënter met de beschikbare middelen moet worden omgegaan.

RDDF voor de zomer

Om maatregelen, zoals gedwongen ontslag, mogelijk te maken moeten de uitgangspunten zijn gedefinieerd en vastgelegd in het meerjaren bestuursformatieplan. Op basis van artikel 2.7 van

de CAO-PO dient dit voor 1 mei te geschieden. Ook heeft de P(G)MR instemmingsrecht. Voor besturen met ontslagbeleid is dit bestuursformatieplan de basis waarop functies in de RDDF kunnen worden geplaatst. RDDF-plaatsing dient voor aanvang van de zomervakantie schriftelijk te geschieden. Wanneer er geen vastgesteld meerjaren bestuursformatieplan is, zal RDDF-plaatsing in geval de werknemer beroep instelt bij de Commissie van Beroep, geen stand houden. Ook voor besturen die werkgelegenheidsbeleid voeren, geldt het meerjaren bestuursformatieplan als basis voor het opstellen van een sociaal plan. In het DGO (Decentraal Georganiseerd Overleg) zal worden getoetst of de gehanteerde uitgangspunten, die door het bestuur in een reorganisatieplan zijn neergelegd, redelijk zijn om de beoogde maatregelen te rechtvaardigen en zodoende gedwongen ontslagen te voorkomen.

Kansen

Voor andere besturen komen de maatregelen juist als een 'bezinningsmoment', waarop zij kritisch gaan bekijken hoe zij de organisatie over enkele jaren ingericht willen zien. Deze besturen zien de komende periode juist als een kans om de organisatie financieel gezonder te maken, zonder daarbij de menselijk maat uit het oog te verliezen. Onvermijdelijk zal hierin een aantal slagen gemaakt moeten worden.

Kortom, het blijft een uitdaging om de goede dingen te doen binnen de mogelijkheden van dit moment. En vergeet daarbij niet om af en toe even naar buiten te kijken en te genieten van de ontluikende natuur.

Ben Mooibroek
Consultant

Aangenaam

METRIUM
ONDERWIJSDIENSTVERLENING

Terzake

Kengetallen: cijferbrij of waardevolle instrumenten?

Terwijl u dit leest, worden de eerste jaarrekeningen 2010 voorzien van een goedkeurende controleverklaring. De accountant geeft daarmee aan dat de aangeleverde informatie een getrouw en rechtmatig beeld geeft van het financiële reilen en zeilen van uw organisatie. Een mooi gegeven, maar hoe staat uw organisatie er nu eigenlijk financieel voor?

Bezuinigingen, stijgende lasten, terugloop van het aantal leerlingen; veel besturen hebben in toenemende mate moeite om hun begroting sluitend te krijgen. Om de organisatie financieel gezond te houden en tegelijkertijd de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen, wordt steeds meer kennis gevraagd van financieel management. Een analyse op basis van kengetallen geeft een goed beeld van uw financiële positie en draagt ertoe bij dat u grip heeft op uw bedrijfsvoering.

Financiële kengetallen geven u antwoord op:

- Kunnen wij aan onze betalingsverplichtingen voldoen?
- Wat te doen met overtollige liquide middelen? Aanhouden, beleggen of investeren?
- Is het verantwoord om tijdelijk een negatief exploitatiesaldo te begroten?
- Wanneer zal een structureel negatief saldo leiden tot een financiële situatie waarbij de continuïteit in gevaar komt?
- Kunnen onze bedrijfsdoelstellingen worden gehaald met het huidige financiële beleid?
- Hoe efficiënt gaan wij om met onze financiële middelen?

Het gebruik van kengetallen en het doen van benchmarking is met de invoering van het Elektronisch Financieel Jaarverslag (EFJ) sterk toegenomen. U ontvangt jaarlijks van het ministerie een financieel overzicht met daarop de financiële informatie van uw organisatie. Dit overzicht kan iedereen die daarin geïnteresseerd is raadplegen op www.onderwijsincijfers.nl.

“Een analyse op basis van kengetallen geeft een goed beeld van uw financiële positie.”

De openheid en transparantie van cijfers leidt er mede toe dat de financiële positie van schoolbesturen meer dan voorheen kritisch wordt gevolgd. Zo loopt er op dit moment een onderzoek naar de financiële positie van vierhonderd besturen in het primair, speciaal en voortgezet onderwijs. Dit onderzoek volgt op het rapport van de Commissie Vermogensbeheer Onderwijsinstellingen (ook wel commissie Don) uit november 2009. De inspectie beoordeelt de financiële positie van schoolbesturen volgens het beoordelingskader ontleend aan het rapport van de commissie Don. Ook beoordeelt de inspectie uw financiële positie op basis van de kengetallen kapitalisatiefactor, liquiditeit, solvabiliteit en rentabiliteit. In aanvulling op deze kengetallen hechten wij ook veel waarde aan het weerstandsvermogen.

- Kapitalisatiefactor: geeft aan in welke mate schoolbesturen hun middelen efficiënt benutten.
- Liquiditeit: geeft aan in welke mate kortlopende schulden kunnen worden betaald.
- Solvabiliteit: geeft aan in welke mate het schoolbestuur aan al haar verplichtingen (schuldeisers) kan voldoen.
- Rentabiliteit: mate waarin winst of verlies gemaakt is.
- Weerstandsvermogen: geeft inzicht in de financiële buffer om tekorten en tegenvallers op te vangen.

Kengetallen geven een goed eerste inzicht in de financiële positie van één of meerdere schoolbesturen. De waarde van kengetallen wordt groter naarmate ook het meerjaren perspectief en het financieel beheer betrokken worden bij de financiële analyse.

Om niet voor onaangename verrassingen te komen te staan, adviseren wij u om kennis te

nemen van uw eigen kengetallen en van de betekenis die deze kengetallen hebben voor de financiële positie van uw organisatie. De financiële overzichten in uw jaarrekening en van het ministerie worden dan ook voor u waardevolle instrumenten.

Karsten Hiemstra, Consultant
Freddy Zwart, Consultant en Teamleider FA

Karsten Hiemstra en Freddy Zwart

Aangenaam

METRIUM
ONDERWIJSDIENSTVERLENING

11

Update Magma in werking

Sinds METRIUM vorig jaar heeft besloten het systeem Magma van my Profits Education te gaan gebruiken, zijn 43 besturen en 4500 werknemers overgezet naar dit systeem. Inmiddels kunnen we zeggen dat een vrij soepele en geruisloze overgang heeft plaats gevonden.

De laatste maanden van 2010 heeft vooral de nadruk gelegen op het converteren van gegevens van het ene systeem naar het andere. Ook is veel tijd geïnvesteerd in het opleiden van onze eigen collega's. Niet alleen werkt het programma anders, er wordt ook iets anders verwacht. Waren we eerst vooral belast met de invoer van mutaties, in het nieuwe systeem is de nadruk van ons werk verschoven van invoer van gegevens naar controleren van gegevens. De klant voert de gegevens in en METRIUM controleert en zet de mutatie door waarna deze verwerkt wordt. Om ook de mutatie inhoudelijk goed te kunnen controleren, was uitbreiding van kennis van wet- en regelgeving nodig.

In december 2010 en januari 2011 heeft METRIUM een groot aantal opleidingen voor klanten georganiseerd om ook hen vertrouwd te maken

met het nieuwe systeem. Zij voeren uiteindelijk de mutaties via de webportal in. Om te weten hoe het nieuwe systeem wordt ervaren, hebben we de afgelopen tijd klantenbijeenkomsten georganiseerd. Wat gaat goed en wat kan beter? Naast een aantal verbeterpunten was de algemene mening zeer positief. De wezenlijke zaken zijn in korte tijd goed geregeld. Het werken in de Magma-portal werd als een aanzienlijke verbetering ervaren en men ziet zeker de potentie van dit systeem.

Verschillende processen zijn nog aan de gang. De journalisering van de afgelopen maanden is inmiddels klaar, het toewijzen van de kosten aan de juiste kostenplaats nog niet. Ook het genereren van akten en het maken van koppelingen met arbodiensten zijn inmiddels opgestart. Maar waar vooral onze aandacht de komende weken naar uitgaat zijn de rapportages. Want daar zitten zowel onze klanten als wij écht op te wachten. De verwachting is dat uiterlijk 1 juli van dit jaar alle interne processen zijn afgerond en dat het ons de mogelijkheid biedt om op een efficiënte wijze administratie te voeren. Daarnaast moet het systeem ons op gemakkelijke wijze middelen geven om klanten te informeren en te begeleiden bij hun bedrijfsvoering. Daarmee kunnen we als METRIUM écht het verschil maken.

Eric Massink

Eric Massink
Projectleider Magma en Teamleider PSA

METRIUM Leeuwarden
Archipelweg 204
Postbus 586
8901 BJ Leeuwarden
T (058) 2677277
F (058) 2660004

METRIUM Groningen
Peizerweg 87-c
Postbus 70130
9704 AC Groningen
T (050) 5472121
F (050) 5791873

METRIUM Enschede
Capitool 1
Postbus 195
7500 AD Enschede
T (053) 4803600
F (053) 4357035

METRIUM Hoogeveen
Crerarstraat 6A
Postbus 2073
7900 BB Hoogeveen
T (0528) 820920
F (0528) 233524

Aangenaam

METRIUM
ONDERWIJSDIENSTVERLENING